

KOKOOMUSNUORTEN HYVINVOINTIPOLIITTINEN OHJELMA 2019-2020

Kokoomuslaisen hyvinvointipolitiikan tehtävänä on turvata jokaiselle kansalaiselle ihmisarvoinen toimeentulo sekä hyvä terveystilanne. Hyvinvointipolitiikalla ja ihmisten terveydellä on politiikassa vahva itseisarvo, eikä kansalaisten hyvinvointiin panostaminen ole pelkkä välttämätön menoerä. Kokoomuslaisen hyvinvointipolitiikan tavoite on, että suomalaiset ovat tulevaisuudessa maailman tervein kansa.

Tavoitteeseen päästäkseen Suomella on ratkaistavanaan useita sosiaali- ja terveystalouteen liittyviä haasteita. Nykyinen palvelujärjestelmä on monimutkainen, passivoiva ja asettaa ihmiset taustansa perusteella epätasa-arvoiseen asemaan. Tulevaisuudessa lisää haasteita aiheuttavat heikentyvä huoltosuhte ja siitä johtuva terveydenhuollon kustannusten kasvu.

Lähitulevaisuudessa toteutettavat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset ovatkin avainasemassa parempia sosiaali- ja terveystaloutta rakennettaessa. Suomalaiselta hyvinvointipolitiikalta vaaditaan nyt kunnianhimoa, ennakkoluulottomuutta ja avoimuutta.

Sosiaali- ja terveystalout

Sosiaali- ja terveystalout on järjestettävä siten, että palvelukokonaisuudesta tulee mahdollisimman eheä, palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja palveluiden saatavuus on vähintään tyydyttävä.

Sosiaali- ja terveystaloutien järjestämisen tulee mahdollistaa monipuolinen ja markkinataloutta hyödyntävä palvelutuotanto, joka osaltaan luo edellytykset laajalle kilpailulle, uusille palveluinnovaatioille ja palveluiden jatkuvalla kehittämiselle. Varsinkin pienten ja keskiuurien palveluntuottajien pääsy markkinoille on turvattava. Järjestävän tahon on huolehdittava siitä, että asianmukaiset sosiaali- ja terveystaloutet ovat saatavilla kaikkialla Suomessa.

Sosiaali- ja terveystaloutien rahoitusjärjestelmän on ohjattava kaikkia toimijoita kokonaistaloudellisesti tehokkaaseen palvelutuotantoon. Järjestelmän on tulevaisuudessa kyettävä vastaamaan ikääntymisestä ja medikalisaatiosta aiheutuvaan kustannusten kasvuun. Tämä edellyttää sosiaali- ja terveystaloutien integraatiota eli kaikkien palvelujen järjestämisen kokoamista yhden järjestäjän alaisuuteen.

Rahoitusta uudistettaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota sosiaali- ja terveystaloutissa rehottavan osaoptimoinnin purkamiseen. Palveluiden rahoitukseen sosiaali- ja terveystaloutuudistuksen yhteydessä tehtävät muutokset eivät saa johtaa kokonaisveroasteen kiristymiseen tai tuloverotuksen progression kasvuun.

Laadukkaat, yhdenvertaiset ja helposti saavutettavat sosiaali- ja terveystaloutet kuuluvat hyvinvointivaltion kulmakiviin jatkossakin. Palveluverkostoa onkin kehitettävä vastaamaan

tulevaisuuden haasteisiin, kuten heikentyvään huoltosuhteeseen ja terveydenhuollon kustannusten kasvuun.

Asiakkaan valinnanvapauden lisääminen on keskeinen työkalu sosiaali- ja terveystalouden laatuloikan saavuttamiseksi, minkä lisäksi se parantaa palveluiden tehokkuutta. Valinnanvapaus tulee ulottaa palvelurakenteessa mahdollisimman laajalle.

Julkishallinnon on huolehdittava siitä, että palveluntuottajista on helposti ja yhtenevästi saatavilla ne tiedot, joita kansalainen tarvitsee oman sosiaali- ja terveystalouden tuottajansa valitsemiseksi. Palveluiden laadun mittaamiseen on luotava valtakunnalliset kriteerit, sillä kilpailun asiakkaista tulee tapahtua pääasiassa laadulla kilpailemalla.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Sosiaali- ja terveystalouden järjestäjien on oltava väestöpohjaltaan riittävän suuria, jotta ne voivat luontevasti järjestää sosiaali- ja terveystaloudet yhtenä kokonaisuutena.*
- *Perustason palvelukokonaisuuksien tuottamiselle asetettavat vaatimukset ovat sellaisia, että myös pienet ja keskisuuret tuottajat pystyvät aidosti osallistumaan kilpailuun.*
- *Perustalouden palvelutuotanto rahoitetaan pääasiassa kapitaatioperusteisesti.*
- *Aidon valinnanvapauden on toteuduttava asiakkaille.*
- *Julkisesti rahoitetuille sosiaali- ja terveystalouksille on määriteltävä kansallisesti palveluvalikoima, joka vastaa yhteiskunnan resurssien riittävyttä.*
- *Perustason palveluissa on panostettava erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn.*
- *Tietojärjestelmien on oltava ajanmukaisia, toimivia ja eri toimijoiden kanssa keskenään kommunikoivia. Erityisesti potilastietojärjestelmien tietojen on oltava yhtenevästi kaikkien toimijoiden käytössä.*
- *Tekoälyt otetaan käyttöön julkisen sektorin sosiaali- ja terveystalouksissa avustamaan potilaiden diagnosoinnissa ja potilastietojen hallinnassa.*
- *Opiskelijaterveydenhuollon palvelut sisällytetään sote-uudistuksen valinnanvapauden piiriin, jolloin korkeakouluopiskelijoiden pakollinen erityinen YTHS-jäsenyys poistuisi tarpeettomana.*
- *Palveluiden tuottajien on annettava kuluttajille riittävät tiedot tarjoamistaan palveluista.*
- *Apteekkien määrä- ja sijaintisääntelyä luovutaan. Apteekkilupa myönnetään kaikille pätevyysedot täyttävälle.*
- *Apteekkien yhtiömuodon rajoittamisesta ainoastaan henkilöyhtiöiksi luovutaan.*
- *Apteekkien omistajien koulutusvaatimuksesta luovutaan.*
- *Reseptivapaiden lääkkeiden hintasääntely muutetaan ainoastaan lääkkeen enimmäishinta.*
- *Reseptivapaita lääkkeitä on oltava mahdollista myydä myös päivittäistavara-kaupoissa.*
- *Hoitokotien lääketuotokset sallitaan suoratuotuksella suoraan tuotannosta.*
- *Lääkkeiden nettikauppa sallitaan myös muuta kautta kuin apteekin myymälätilasta.*

Maakuntaudistuksen toteutuessa:

- *Maakuntien tärkein tehtävä on sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen. Muut tehtävät eivät saa haitata sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä.*

- *Maakuntien muodostamat yhteistyöalueet ovat riittävän vahvoja vastaamaan oman alueensa vaativista erityistason palveluista. Yhteistyöalueiden ja maakuntien työnjaon on oltava selvä.*
- *Maakuntien määrää vähennetään 18:sta vaalipiirijakoa vastaavaan 11-12 maakuntaan.*

Perhepolitiikka

Toimiva perhepolitiikka mahdollistaa työssäkäynnin ja vanhemmuuden yhdistämisen, turvaa lapsille yhdenvertaiset lähtökohdat elämään ja tukee lapsiperheiden hyvinvointia.

Perhepalveluiden on oltava laadukkaita matalan kynnyksen palveluita, jotka tukevat perheitä oikea-aikaisesti.

Perhepolitiikalla on kyettävä tukemaan sukupuolten välistä yhdenvertaisuutta erityisesti työnantajan äitiriskiä ja työnantajalle koituvia vanhemmuuden kustannuksia tasaamalla. Niin ikään sukupuolten välistä eroa vanhempainvapaan käytön suhteen on kyettävä vähentämään.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Vanhempainvapaata on oltava mahdollista siirtää myös muulle lähisukulaiselle kuin juridiselle vanhemmalle.*
- *Vanhemmuuden kustannuksia siirretään työnantajilta yhteiskunnalle naisten työllisyyden kohentamiseksi.*
- *Kotihoidontuen kuntalisän myöntäminen kielletään lainsäädännöllä.*
- *Sosiaali- ja terveystalvueluita uudistettaessa turvataan neuvolajärjestelmän toiminta ja jatkuva kehittäminen.*
- *Kehitetään avointa adoptiota ja kartoitetaan sen mahdollisuuksia lastensuojelun keinona. Adoptio on otettava lastensuojelun välineeksi ja adoptio vaihtoehtona on kirjattava lastensuojelulakiin.*
- *Sijaissyntymättäminen mahdollistetaan Suomessa.*

Tulonsiirtopolitiikka

Nykytuotoisen sosiaaliturvan suurin ongelma on siihen rakenteellisesti kuuluvat kannustinloukut. Työn tekemisen on aina oltava kannattavampaa kuin joutenolon. Sosiaaliturvan on kannustettava aktiiviseen työnhakuun ja itsensä kehittämiseen. Sosiaaliturvan on kuitenkin turvattava ihmisarvoinen elämä ja riittävä toimeentulo niille, jotka siihen joutuvat turvautumaan.

Nykytuotoisen sosiaaliturvan ongelmat kiteytyvät harkinnanvaraisten tukien suureen määrään ja ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan saamisen ehtona on työttömyyskassan jäsenyys, vaikka työttömyyskassat maksavat vain 5,5 % ansiosidonnaiseen liittyvistä kuluista.

Lisäksi ansiosidonnainen muodostaa kannustinloukun, jossa mahdollisesti pienempipalkkaiseen työhön siirtyminen muuttuu kannattamattomaksi työstä saatavan korvauksen ollessa pienempi kuin ansiosidonnainen päiväraha. Ansiosidonnaista maksetaan

500 työttömyyspäivän ajan, ja mikäli henkilö on poissa työelämästä 500 päivän ajan, on paluu työelämään vaikeaa.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Siirrytään niin sanotun vastikkeellisen perustulon muodossa toteutettavaan sosiaaliturvamalliin. Malli voidaan toteuttaa esimerkiksi negatiivisen tuloveron kaltaisena.*
- *Vastikkeellisen perustulon maksatus edellyttää esimerkiksi aktiivista työnhakua tai opiskelua.*
- *Vastikkeellinen perustulo turvaa perustoimeentulon ja korvaa muun muassa opintotuen, työmarkkinatuen ja peruspäivärahan.*
- *Vastikkeelliseen perustuloon sisällytetään elementtejä perustilistä, jotta voidaan esimerkiksi tunnistaa suurimmassa tuen tarpeessa olevat henkilöt ja kohdentaa heille palveluita.*
- *Yleinen asumistuki korvataan vastikkeellisen perustulon elinkustannuslisällä.*
- *Lapsilisää maksetaan jokaisesta lapsesta yhtä paljon. Pitkällä aikavälillä lapsilisä korvataan vastikkeellisen perustulon elatusvelvollisuuteen perustuvalla lisällä.*
- *Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan suuruutta porrastetaan ja kestoja rajataan kuuteen (6) kuukauteen. Ansiosidonnainen työttömyysturva ulotetaan koskemaan kaikkia työttömäksi jääviä, ei vain työttömyyskassan jäseniä.*
- *Tarveharkintainen toimeentulotuki säilytetään alkuperäisen tarkoituksensa mukaisena viimesijaisena toimeentuloturvana.*
- *Kuntien maksamat "vauvabonukset" tai muuttolisät kielletään.*

Eläkepolitiikka

Eläkkeet ovat ylivoimaisesti suurin julkinen menoerä. Ikääntymisen tuomat haasteet eläkejärjestelmän kestävyydelle tulee ottaa vakavasti. Huoltosuhteen heikentyminen luo paineen eläkemenojen kasvulle.

Suomalaisen eläkejärjestelmän on perustuttava sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden tuomalle oikeutukselle. Kestävä eläkelupaus perustuu osittain rahastoivaan eläkejärjestelmään ja eläkerahastojen vastuulliseen käyttöön. Eläkejärjestelmän tulee kohdella eri ikäisiä oikeudenmukaisesti.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Ansiosidonnainen eläkejärjestelmä muutetaan vastaamaan maksettujen eläkemaksujen tasoa suhteessa nykypäivän maksutasoon. Leikkauksen rahoitusvastuuta pienentävä osuus kohdistetaan eläkemaksujen keventämiseen työllisyyden ja ostovoiman vahvistamiseksi.*
- *Eläkeikää nostetaan työurien pidentämiseksi ja eläkejärjestelmän kestävyuden turvaamiseksi.*
- *Eläkkeet sidotaan kuluttajahintaindeksiin taitetun indeksin sijaan.*
- *Julkiset eläkeyhtiöt fuusioidaan yhdeksi valtion eläkeyhtiöksi eläkejärjestelmän tehostamiseksi.*

- *Hallitus ottaa vastuun eläkevarojen vastuullisesta hallinnoinnista. Työmarkkinajärjestöjen mandaattipaikoista eläkeyhtiöiden hallituksissa luovutaan.*
- *Työeläkejärjestelmän rinnalle luodaan lainsäädännölliset edellytykset yksityisille eläkeyhtiöille.*

Päihdepolitiikka

Päihdepolitiikan ensisijainen tavoite on edistää suomalaisten hyvinvointia päihteiden käyttöä vähentämällä. Lisäksi lainsäädännön on erityisesti suojattava alaikäisiä sekä niitä, jotka joutuvat kärsimään muiden päihteidenkäytöstä. Kuitenkaan yksilöiden ongelmat päihteidenkäytön kanssa ei saa rajoittaa suuren enemmistön vapautta.

Päihdehaittojen vähentämisen ensisijaisina työkaluina toimivat valistus, sekä yksilön ongelmiin keskittyvän hoidon tarjoaminen. Onnistunut päihdepolitiikka vähentää yhteiskunnan päihteisiin liittyviä kustannuksia, parantaa suomalaisten elämänlaatua ja turvaa alan elinkeinoelämän riittävät toimintaedellytykset.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Päihdepoliittinen päätöksenteko perustuu tieteellisesti tutkittuun tietoon, ja politiikan työvälineinä käytettävien menetelmien tulee olla tutkitusti tehokkaita.*
- *Päihdepolitiikan tavoitteeksi otetaan tupakoinnin voimakas vähentyminen mm. verotusta kiristämällä. Tupakan kanssa kilpailevien tuotteiden, kuten nuuskan, sähkötupakan, purutupakan ja nenänuuskan pääsy markkinoille mahdollistetaan.*
- *Alkoholin kulutusta pyritään siirtämään kodeista anniskelupaikkoihin. Ravintoloiden aukioloajat vapautetaan ja ravintola-anniskelun verotusta kevennetään.*
- *Alkon monopoliasema puretaan.*
- *Kannabiksen käyttö ja pienten määrien hallussapito dekriminallisoidaan.*